

Tilastokortti 1: Suomen museot 2019

Mitä Museotilastossa on?

Museovirasto kokoaa vuosittain tilastotietoa Suomessa toimivien päätoimisesti ja ammatillisesti hoidettujen museoiden taloudesta, henkilöstöstä ja toiminnasta (ei kata Ahvenanmaan maakunnan museoita). Museotilasto perustuu museoiden tilastokyselyn kautta antamiin vastauksiin, ja sen tavoitteena on antaa mahdollisimman luotettava yleiskuva maamme ammatillisesta museotoiminnasta.

Suomen ammatilliset museot

Vuonna 2019 Suomessa toimi yhteensä 153 ammatillisesti hoidettua museota, joista kaikki vastasivat museotilastokyselyyn ainakin osittain. Vastaajajoukossa on tapahtunut pieniä muutoksia edelliseen vuoteen verrattuna. Kaksi uutta museota on tullut museotilastoinnin piiriin (Orimattilan taidemuseo ja Bragen ulkomuseo), Lahden taidemuseo ja Lahden kaupunginmuseo ovat yhdistyneet Lahden museoiksi, Oulun taidemuseo ja Pohjois-Pohjanmaan museo Oulun museo- ja tiedekeskus Luupiksi ja Salon historiallinen museo ja Salon taidemuseo Veturitalli Salon museoiksi.

Ammatillisesti hoidetut museot 153

- Valtionosuuden piirissä olevat museot (ns. vos-museot) 124
  - Korotettua valtionosuutta saavat museot 50
    - Aluetaidemuseot 12
    - Maakuntamuseot 18
    - Aluetaide- ja maakuntamuseot 4
    - Valtakunnalliset erikoismuseot 16
  - Muut valtionosuutta saavat kunnalliset ja yksityiset museot 74
- Muut päätoimiset museot 29
  - Valtion museot ja yliopistojen museot 8
    - Valtakunnalliset museot 3
    - Muut valtion museot 2
    - Yliopistojen museot 3
  - Muut museot (kunnalliset ja yksityiset museot valtionosuuden ulkopuolella) 21

Museoiden ylläpitäjät 2019

Ylläpitäjä	% kaikista museoista
Kunnat	52 %
Säätiöt ja	33 %
Yhdistykset	7 %
Valtio ja yliopistot (sis. Kansallisgalleria)	5 %
Yritykset	2 %
Muut	1 %

Museoiden ylläpitämät museokohteet

Suomen 153 ammatillisista museota ylläpitivät yhteensä 327 yleisölle avoinna olevaa museokohdetta. Museokohteiden kokonaismäärään on otettu mukaan myös ne kohteet, jotka eivät poikkeuksellisesti ole olleet avoinna yleisölle esimerkiksi korjaustöiden vuoksi.

Museokohteiden jakautuminen maakuntiin

Maakunta	Museokohteiden lukumäärä
Etelä-Karjala	8 museokohdetta
Etelä-Pohjanmaa	9 museokohdetta
Etelä-Savo	13 museokohdetta
Kainuu	4 museokohdetta
Kanta-Häme	16 museokohdetta
Keski-Pohjanmaa	2 museokohdetta
Keski-Suomi	24 museokohdetta
Kymenlaakso	9 museokohdetta
Lappi	11 museokohdetta
Pirkanmaa	23 museokohdetta
Pohjanmaa	14 museokohdetta
Pohjois-Karjala	10 museokohdetta
Pohjois-Pohjanmaa	16 museokohdetta
Pohjois-Savo	11 museokohdetta
Päijät-Häme	9 museokohdetta
Satakunta	19 museokohdetta
Uusimaa	89 museokohdetta
Varsinais-Suomi	40 museokohdetta
Yhteensä	327 museokohdetta

Museokohteiden museotyypit 2019

Museotyyppi	Museokohteiden lukumäärä
Kulttuurihistorialliset museot	166 museokohdetta
Taidemuseot	59 museokohdetta
Erikoismuseot	81 museokohdetta
Luonnontieteelliset museot	9 museokohdetta
Yhdistelmä-museot	12 museokohdetta

Museokohteista 51 % oli kulttuurihistoriallisia museoita.

91 % museoiden pääkohteista oli avoinna säännöllisesti ympäri vuoden.

Museokohteet olivat keskimäärin avoinna vuoden aikana 194 päivää.

Lisätietoa ja käsitteitä

Museotilastossa ammatillisesti ja päätoimisesti hoidettu museo määritellään seuraavasti:

- Museon toiminta perustuu siihen, mitä Museolain (314/2019) 2 §:ssä pykälässä mainitaan museotoiminnan tarkoitukseksi
- Museon tulee olla valtion, kunnan, kuntayhtymän, säätiön, yhdistyksen tai muun yhteisön ylläpitämä (ei yksityishenkilön ylläpitämä)
- Museon tulee olla sääntömääräisesti museotoimintaa harjoittava toimintayksikkö
- Museon tulee olla avoinna yleisölle säännöllisesti ja museotoiminnan tulee olla ympärivuotista
- Museon tulee joko omistaa omat kokoelmat tai hallita kokoelmia deponoinnin tai muun pitkäaikaisen sopimuksen perusteella

- Museon kokoelmien tulee olla käyttäjien saavutettavissa
- Museolla tulee olla vähintään yksi vakituinen, päätoiminen, museoammatillinen työntekijä

Museoiden valtionosuudet

Opetus- ja kulttuuriministeriö hyväksyy museot valtionosuuden piiriin valtion talousarvion asettamissa rajoissa. Valtionosuuden määrä perustuu vuosittain museokohtaisesti vahvistettuun laskennallisten henkilötyövuosien määrään.

Museoiden korotetut valtionosuudet

Vuonna 2019 voimassa olleen museolain (729/1992) mukaan opetus- ja kulttuuriministeriö voi nimetä museon maakuntamuseoksi, aluetaidemuseoksi tai valtakunnalliseksi erikoismuseoksi. Nämä museot saivat alueellisten ja valtakunnallisten tehtäviensä hoitoon korotettua valtionosuutta. Maakunta- ja aluetaidemuseot edistivät ja ohjasivat kulttuurihistoriallisten museoiden ja taidemuseoiden toimintaa ja kehittivät museoyhteistyötä omalla alueellaan. Valtakunnallisten erikoismuseoiden tehtävänä oli edistää ja ohjata museotoimintaa omalla erikoisalallaan.

Uusi museolaki (314/2019)

Uudistettu museolaki (314/2019) astui voimaan 1.1.2020 alkaen. Tämän seurauksena myös museoiden valtionosuusjärjestelmä uudistui. Maakunta- ja aluetaidemuseot korvautuivat alueellisilla vastuumuseoilla ja valtakunnalliset erikoismuseot valtakunnallisilla vastuumuseoilla. Vuoden 2020 alusta alkaen museoiden valtionosuus koostuu kaikille valtionosuuden piirissä toimiville museoille myönnettävästä ns. perusrahoituksesta sekä alueellisten ja valtakunnallisten tehtävien perusteella myönnettävästä alueellisten ja valtakunnallisten museoiden lisärahoituksesta.

Lähteet

[Museotilasto 2019](#), Museovirasto.

[Museoiden valtionosuudet](#). Opetus- ja kulttuuriministeriö.

Museovirasto